

Vier seizoenen in de Catalaanse Pyreneeën

Afgelopen september lopen we met een aanstekelijk enthousiaste gids in het Nationaal Park Aigüestortes i Estany St. Maurici in het Spaanse Catalonië. Op dit deel van de GR11 worden we verrast door de plotselinge weersveranderingen die bij tijd en wijle een waar spektakel opleveren. We zijn drie dagen op pad, maar krijgen er vier seizoenen voor terug.

TEKST PETER STROOKMAN

FOTO'S PETER STROOKMAN & GERT-JAN UITTENBOGAARD

←← Het spektakel van de wolken, de blauwe lucht en de zon bij Lac deth Cap deth Port.

← Bij Refugi Colomers worden we wakker met kou en sneeuw.

“Dit heb ik nog nooit zo vroeg meegemaakt.” Carlos Freixas tuurt vanuit het dakraampje richting de door de mist afgetopte besneeuwde hellingen buiten Refugio Colomers. “Dit is de Atlantische invloed die ons parten speelt. Daardoor komen de wolken ineens opzetten en verandert het weer van het een op andere moment”, grijnst hij. Gert-Jan en ik moeten even bedremmeld hebben gekeken. Na gisteren wéér een dag met slecht weer. Sneeuw notabene. Ik ben blij dat ik mijn muts en handschoenen toch heb meegenomen. September. Ik had me juist voorbereid op een mooie nazomer. Kom me altijd de verzengende hitte van de Vuelta’s op televisie herinneren. Die werden altijd tot midden september verreden. “De renners, dames en heren, rijden vandaag in een heuse bakoven. Veertig graden in de schaduw! Hoe houden ze het vol!”, hoor ik de commentator nog zeggen. Maar nu dit? Onze gids Carlos leren we de dag ervoor kennen. Hij komt door de nauwe steeg in Espot aanlopen. Zijn bandana, donkere ogen en grijzige baard geven hem het uiterlijk van een Spaanse zeerover uit een *Suske en Wiske*. Hij vouwt prompt de kaart uit en laat zien waar we gaan lopen. Daar en daar gaan we over de passen, dit zijn de hutten en daar eindigen we. “Maar ik moet jullie wel waarschuwen. Een Israëliisch stel is afgelopen vrijdag overvallen door het slechte weer. Door mist zijn ze gedesoriënteerd geraakt. En toen zijn ze door de kou bevangen. De jongen heeft het niet gered, het meisje ternauwernood. Een drama.” Kippenvel en ongeloof. Dit is geen goed vooruitzicht. Omhoog kijkend naar de blauwe lucht kan ik me zo’n vijandelijke omgeving nauwelijks voorstellen.

Zomer

Een witte Landrover brengt ons vanuit Espot al hobbelen naar het startpunt van de wandeling. Daar stappen we uit bij het meer Estany de St. Maurici, de naamgever van het nationaal park. Het is een voorbode; het gebied staat bekend om zijn tweehonderd meren. Over het water kijken we uit op Els Encantats, een berg met twee toppen. Carlos begint meteen te vertellen.

De legende gaat dat lang geleden een processie werd voorgegaan door een priester. Aan de deelnemers was te verstaan gegeven dat ze de stoet onder geen beding mochten verlaten. Toen twee monniken op de berg een geit zagen, verlieten ze toch heimelijk de processie om jacht op het dier te maken. Toen ze het beest binnen schietsafstand hadden en aanlegden, veranderde de geit plotseling in de priester. Die sprak de twee monniken bestraffend toe: "Ik had jullie gewaarschuwd!" En hij veranderde de twee met één beweging in steen. En toen, toen was Els Encantats daar.

Hier begint onze huttentocht. We lopen in de volle zon over een tweesporige weg die door het dal kronkelt. Dit soort wegen zijn veelal aangelegd in de tijd van Franco. De dictator hield van deze bergstreken en vertoefde er vaak op verschillende plaatsen. "Hij liet deze wegen voor zichzelf aanleggen. Dit gold als een soort belasting. Ieder dorp was verplicht een deel van een weg aan te leggen." Maar dan houdt de weg plots op en gaat over in een bergpad. "Dit is het stille protest geweest van de mensen hier. Het waren toen al eigenzinnige bewoners", glimlacht Carlos.

← Op weg naar Refugi Restanca is de lente aangebrosen.

↑ Onze gids Carlos Freixas geniet zichtbaar van de waterval Salt de Ratera.

Herfst

We volgen het bergpad via de fraaie waterval Salt de Ratera, waar de zon een regenboog in tovert, richting de 2400 meter hoge pas Portarró d'Espot. Op de pas ligt een pluizig wolkendek gedrapeerd. Uit de betrekkelijke warmte komen we nu ineens in een overgang naar slechter weer. "Dit is waar ik het over had", grijnst Carlos. De laatste meters naar de pas steekt een snijdende wind in alle hevigheid op en begint het hard te regenen. Met het gezicht uit de wind haasten we ons muts en handschoenen uit de rugzak op te duikelen en leggen we de regenhoezen om de rugzakken. De bui is heftig. Ik trek mijn sjaal voor mijn mond en de capuchon tot bijna over mijn ogen. Na een klein uur is de regen opgehouden en de wind weer gaan liggen. Het was een kort maar koud intermezzo. We lopen ondertussen verder over houten vlonders, omdat het hier erg drassig is. "De ijstijden hebben een behoorlijke impact gehad", schetst Carlos. "Het holoceen is de laatste ijstijd die hier huishield. In de negentiende eeuw lagen hier nog volop gletsjers. Daar is nu bijna niks meer van over." Gebarend met de armen laat hij zien tot waar het ijs liep en hoe hoog het allemaal was. "De bossen die hier het parkachtige landschap inkleuren, die zijn van later. Kijk, we zijn nu in Schotland", grapt hij. "De stenen die je hier her en der verspreid

← Wolken in aantocht boven Lac de Rius. Niet veel later worden we verrast door een hagelbui van twee uur.

↑ De idyllisch gelegen Refugi Restanca komt in zicht.

in het landschap ziet, komen nog van een gebergte op Pangea, het oercontinent. Kun je je dat voorstellen?" Achter een Spaans biertje in de wat spartaans aandoende Rifugio Colomers leren we onze piraat Carlos beter kennen. "Toen ik gids werd had ik de keuze: technische gids of toeristische gids worden. Ik had meer interesse in de natuur, minder in het technische klimwerk." Hij praat graag over het gebied, zo geeft hij toe. Het liefst verzamelt hij alle gasten van de hut om hem heen om te vertellen over welke route wel of niet te doen is en welke planten je waar kunt vinden. Hij gaat heel bewust met de natuur om. Zo vliegt hij niet meer. "Ik ben op een reis naar Mongolië gevlogen. En dat is het voor mij geweest. Voor de aarde is dat gewoon niet goed."

Winter

Als we de volgende dag wakker worden, ligt de sneeuw overal. Nu zijn we volgens Carlos in Noorwegen. Mij schiet juist *Four Seasons In One Day* te binnen. Het nummer zit meteen in mijn hoofd. Crowded House zong het, maar ik betwijfel of ze in de Pyreneeën waren toen ze hun inspiratie opdeden: *Four seasons in one day*
Lying in the depths of your imagination
Worlds above and worlds below
The sun shines on the black clouds hanging over the domain
Gedurende onze 'winterwandeling' horen we koeienbellen, maar de mist voorkomt dat we de dieren zien. Carlos fronst: "Koeien zijn behendig in de bergen. Maar niet in de sneeuw. De boer is wellicht ook verrast

geworden door het weer." Even later zien we wat we vrezen: naast het pad ligt een koe op haar zij. De natuur heeft al snel bezit genomen van het beest. De sneeuw ligt centimeters dik op haar lijf en kop. De poten liggen verkrampd zijwaarts opgetrokken alsof zij een ultieme poging heeft gedaan om toch nog een beetje warm te worden. Dan schrik ik: haar neus beweegt; het arme beest leeft nog. Het ligt haar laatste adem uit te blazen. Ik ben boos, bang en verdrietig. Hoe kun je zo'n beest aan zijn lot overlaten? Even twijfel ik: zal ik de sneeuw van zijn ogen vegen, zodat zij de hemel ziet als zij haar laatste adem uitblaast? Maar dan besef ik: laat haar liggen. Gun haar dit moment om te sterven. We lopen verder. En dat is het beste wat we kunnen doen. Als we later een steenarend zien vliegen, hoopt Carlos dat hij het kadaver vindt. "Dat is het enige goede aan deze zaak; de arenden, wouwen en gieren hebben dan weer te eten."

Lente

Na de overschrijding van twee twee kleinere passen dalen we af en ontvouwt zich onder de mist een nieuw fraai landschap. We zien beneden het kleine Lac deth Port Cap deth Port liggen. Blauwe stukken hemel spelen een spel van komen en gaan. De zonnestralen schieten her en der door het landschap. De mist is nog niet weg en

↑ Restancameer, -stuwdam en -hut komen door de bosschages tevoorschijn

← Niets kan het humeur van Carlos verstoren.

↘ Onder de mist komt de fraaie Lac deth Cap deth Port tevoorschijn.

arsenaal laten zien. Zo kan het zijn. Zo tonen ze hun vermogens.

De laatste etappe van onze tocht gaat van de Restanca Refuge, waar we gisteren na aankomst allemaal een duik namen in het ijskoude water van het stuwmeer, door een dal langs het stroompje Ribera de Rius tot aan het uiterste puntje van Catalonië. We lopen 's ochtends door de met dauw verijsde grassprietten eerst in de schaduw. Eenmaal in de zon toont het dal een veelheid van kleuren van bloemen en planten.

Rood, blauw en paars wisselen elkaar af in het groene landschap. De diepblauwe lucht steekt prachtig af tegen de grijze rotsen. De stilte is magistraal. Het kost ons goed twee uur voordat we boven bij de pas uitkomen. Daarna komen wolken vanuit de westelijke, Atlantische, kant alweer aanzetten. In de afdaling krijgen we twee volle uren hagel voor onze kiezen, totdat de hellingen volledig wit zijn.

trekt naar beneden en weer naar boven. We zien het meertje weer verdwijnen en tevoorschijn komen in alle kleuren van de hemel. Het gaat van kraakhelder naar mystiek. Dan is daar plots de volle zon. De dieren komen weer tevoorschijn uit hun schuilplaatsen. Steenbokken lopen op de hellingen, marmotten gaan op de rotsen zitten en ook komen ineens de arenden hoog over de kammen scheren. Carlos'

loeizware verrekijker wordt om de haverklap erbij gepakt. "Een steenarend! En deze wouw zie ik voor het eerst." Gert-Jan kan een glimlach niet onderdrukken: "Magnifiek hoe de bergen zich tonen, hoe het weer er letterlijk doorheen kruipt." Het schouwspel van de wolken, het licht en de zon maken elke minuut anders. Ik krijg kippenvel van het veranderende licht. Het is alsof de weergoden hun hele

BERGWIJZER

Aigüestortes i Estany de Sant Maurici is een van de drie nationale parken in de Spaanse Pyreneeën en de enige in de autonome regio Catalonië. De oppervlakte bedraagt 13.900 ha. Het landschap is een perfecte mix van (grotendeels) granietbergen, meren en bergbeekjes en een uitbundige begroeiing van naaldbossen, alpenrozen en andere alpiene planten. De hoogste toppen reiken tot net boven de 3000 meter. Het gebied is niet vergletsjerd;

wel tref je er tot laat in de zomer sneeuwvelden aan. Het park is zeer geschikt voor dagwandelingen en meerdaagse hutten-treктоchten.

BESTE PERIODE

Half juni t/m september. Houd tot half juli rekening met sneeuwvelden. Voor wandelingen tot 2000 meter zijn mei en oktober ook geschikt. Hou wel rekening met de weersomstandigheden!

VERVOER NAAR AIGÜESTORTES

Vanaf Espot aan de oostkant van het park rijden bergtaxi's naar Estany de St. Maurici (www.taxisespot.com). Vanuit het Vall de Boí rijdt een (privé)taxi naar de Planell d'Aigüestortes op 1820 m.

ACCOMODATIES IN HET PARK

Esport heeft een aantal goede hotels. De hutten in het park zijn geopend van half juni tot eind september. Ze zijn relatief klein en populair dus reservering is aanbevolen (www.refusonline.com – meertalig).

- Refugi Ernest Mallafré – tel. +34 973250118
- Refugi Colomers – tel. +34 973 25 30 08
- Refugi Restanca – tel. +34 608 03 65 59
- Refugi Conangles – tel. +34 696 64 98 71

BERGGIDS

Wij waren op pad met wandel- & trekkinggids Carlos Freixas: tel. +34 678663654.

BESCHREVEN 3-DAAGSE TOCHT

Let op: dit is de minimale wandelduur, wij liepen er langer over.

- **Dag 1:** Estany de St. Maurici (1912 m) – Refugi Colomers (2135 m), 5½ uur, ↑ 800 m, ↓ 555 m.
- **Dag 2:** Refugi Colomers – Refugi Restanca (2010 m), 4½ uur, ↑ 555 m ↓ 685 m.
- **Dag 3:** Refugi Restanca – Refugi Conangles (1555 m), 4¼ uur, ↑ 525 m, ↓ 980 m.

KAARTEN

- *Mapa i guia Vall de Boí – Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici*, Editorial Alpina, 1:25.000. Voor het westelijk deel van het park.
- *Mapa i guia Sant Maurici – Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici*, Editorial Alpina, 1:25.000. Voor het oostelijk deel.

Beide kaarten met Engelstalig gidsje en knopote wandelbeschrijvingen.

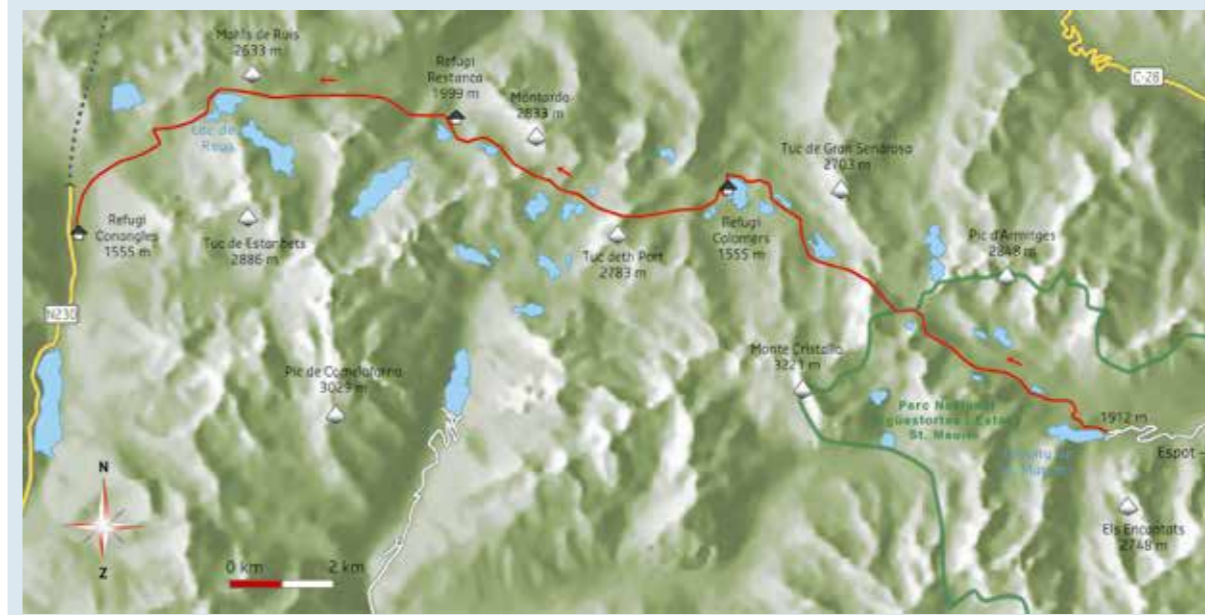
LEESTIP

Wanderführer Pyrenäen 3 – Katalanische Pyrenäen und Andorra. 60 Touren, Roger Büdeler, Bergverlag Rother, ISBN 9783763343096

MEER WETEN?

- www.spain.info/nl/
- www.magrama.gob.es/es/red-parques-nacionales/nuestros-parques/aig...
- www.lacentralderefugis.com

Op www.taxisespot.com staan overigens prachtige timelapsefilmpjes met natuurbeelden uit het gebied.

Het is hetzelfde liedje als gisteren:

Even when you're feeling warm

The temperature could drop away

Like four seasons in one day

Dan zien we, daar beneden in het dal, het eindpunt waar de taxi al staat te wachten

bij de laatste hut van de route: Conangles Refuge. Hier begint ook de provincie Aragon. We liepen drie dagen zonder wegen, woonhuizen, auto's of boerderijen te zien. "Magnifiek tocht," laat Gert-Jan zich ontvallen, "heel anders dan de Alpen!" "Ik heb

ook genoten, dit keer was ook voor mij echt uniek", vult Carlos aan. Al terugrijdend naar Espot ligt er al snel weer sneeuw op de hellingen. "Winter has come!", zegt de chauffeur, en rijdt ons steeds verder en hoger de sneeuw in. ■